א] דעת רבנן ברורה שעני היה באותו שעה וכמו שעני שהעשיר א"צ לשלם אח"כ ה"נ בדין זה [ועי' רמב"ם פ"ט הט"ו שהשווה זה לעני שהעשיר] וד' ר"א צ"ע, ועי' חת"ס חולין קל: שביאר שר"א סובר שאמנם עני הוא אבל מצד העני שבו אין לו צורך 'לקבל' את הלקט באופן מוחלט ודי בהלוואה שילוו את הלקט עי"ש, וצ"ע א"כ מ"ט דרבנן ואולי ס"ל שאינו מחויב ללוות ועי' להלן שרבנן לטעמייהו שס"ל שהוי ממון שאיון לו תובעים לכן זה לא נחשבה לאפשרות ללוות, ועי' בסמוך.

ב] עי' חוט המשולש להגר"ח מולזוי'ן סי' יז' בויכוח שבינו לבעל הקדושת יו"ט האם בעה"ב העובר ממקום למקום מחויב ללוות ואז לא יוכל ליטול לקט או שאינו מחויב בכך, והגר"ח שאל להגר"א ופשיטא ליה לגר"א שמחויב ללוות והובא זה בערוה"ש וחדרי דעה יו"ד סי' רנג' [ומיהו עני אינו מחויב ללוות דאין לנו מאין לפרוע], וצ"ע לחת"ס מרבנן הנ"ל שאינו מחויב ללות הלקט וע"כ צ"ל כמש"נ ועי' בסמוך.

ג] גמ' חולין קל: אמר ר"ח המזיק מתנות כהונה או שאכלן פטור מלשלם, ובל"ב מבואר הטעם משום שהוי ממון שאין לו תובעין, ועי' גמ' ת"ש בעה"ב שהיה עובר ממקום למקום וצריך ליטול לקט שכחה ופאה ומעשר עני נוטל ולכשיחזור ישלם דברי ר"א [מזה ש'משלם' ש"מ שממון שאין לו תובעים חייב], אמר ר"ח מדת חסידות שנו כאן, אמר רבא תנא תני ישלם ואת אמרת מדת חסידות שנו כאן, ומבואר בגמ' שאה"נ מר"א מוכח שממון שאיל"ת חייב, אלא מסיפא וחכמים אומרים עני היה באותה שעה טעמא דעני הא עשיר משלם, אמאי ליהוי כמזיק מתנות כהונה או שאכלן, אמר ר"ח מדת חסידות שנו כאן ע"כ, היוצא מד' הגמ' פלוגתא נוספת בין ר"א לרבנן האם בממון שאין שאיל"ת יש חיוב לצי"ש וכ"ה ברשב"א ור"ן שם וצע"ג מנ"ל לגמ' לעשות עוד פלוגתא בין ר"א לרבנן הא מדר"א נשמע לרבנן שממון שאיל"ת חייב, ומתו"ד החדרי דעה סי' קנג' י"ל ישוב לזה, ויש להקדים ראינו בחת"ס שר"א ס"ל שלכן משלם אח"כ משום שיכול ללוותו וצ"ע א"כ מ"ט דרבנן [לדעת הגר"א הנ"ל שמחויב ללוות] ועמד בזה החדרי דעה ותי' שמתנו"ע הוי ממון שאין לו תובעים ונמצא שאין לו אפשרות ללוותו כיון שאם ילוונו לא יצטרך להחזיר, נמצא שמרבנן מוכח שממון שאיל"ת פטור דאל"ה מ"ט אינו מחויב ללוות ור"א שס"ל שמחויב ללוות לשיטתו שממון שאיל"ת חייב ודוק.

ד] בדין ממון שאיל"ת פטור [להאי לישנא דפטור משום שהוי ממון שאי"ל תובעים] עי' תוס' שיש חיוב לצי"ש והר"ן שם פליג וס"ל שיש חיוב רק ממדת חסידות, לכאו' שיטתתוס' ברורה שיש חיוב גמור רק שאין מי שיתבע אותו ולכן הוא מחויב ונ"מ שיועיל תפיסה [אבל בפרישה נקט שגם לתוס' ל"מ תפיסה וע"כ גם בדעת תוס' צ"ל ע"ד שיתבאר בשיטת הר"ן], ודעת הר"ן צ"ע ונתבאר מד' האחרונים בב' דרכים [ע'י שחיטת חולין שם] או שממון כזה ש'אין לו תובע' אינו ממון או שמתנו"כ ומתנו"ע אינו ממון כהונה עי' חו"ד סי' קס' סק"י ואמרי בינה תרומוצת ג' ד' וקה"י חולין סי' לו' ושחי"ח שם ואכמ"ל.

ה] ברמב"ם בפיה"מ מבואר שלרנבן חייב ממדת חסידות ועי' רעק"א שתמה טובא מהגמ' חולין שמשמע שרק בעשיר גמור אבל אותו שהיה עני באותו שעה פטור גם ממדת חסידות וע'י משנ"ר.\

ו] יש לדון אם אותו עשיר העובר ממקום למקום שמותר לקט שכחה ופאה ומע"ע האם מותר לתת לו אלף זוז בב"א בשערי אמונה כ' שדינו כעני ונוטל אפ'י אלף בב"א [יש להביא קצת ראי' מלשון הרמב"ן ט' טו' שהוי כעני והעשיר], וכ' שהעירו לו מד' הקה"י ב"ק שנקט שנותנים לו רק מה שנצרך לו. וכעין המבואר בב"ק ז. שיש עני כזה שהוא עני שנותנים לו מע"ע אבל רק להשלים לו עד מאתים זוז עי"ש במי שיש לו קרקעות השוות ר' זוז רק בניסן וכ"מ במאירי ב"ק שם שהשוו דינא דהתם לבעה"ב העובר ממקום למקום.

ז] כ' הרא"ש 'עני היה באותו שעה' ופטור 'מן המעשרות', וצ"ע ועי' מקד"ד שהוכיח מזה כד' המל"מ ב' מתרומות ט' שלקט פטור מתרו"מ רק כשהגיע ליד עני, ועי' קה"י זרעים סי' א' שצריך לגרוס בד' הרא"ש פטור 'מן התשלומין'.